

Fodbold og barndommens land

Kronik - Bragt i Kristeligt dagblad fredag den 11. juni 2010

Af Valgmenighedspræst Ronald Risvig

FODBOLD I dag starter klodens største sportsbegivenhed, nemlig VM i fodbold. Når fodbold er bedst, er kampene fyldt af intensitet, drama og nerve, hvor spillet kan løftes op til sublim kunst, skriver dagens kronikør.

De virkelig store spillere og hold har spillets byggestene i blodet. De har trænet og trænet og arbejdet med bestemte mønstre, men i den skabende proces er de totalt åbne og følger med spillet derhen, hvor ingen på forhånd havde ventet eller kunne forudsige.

DET SMUKKE SPIL, DER MINDER OS OM BARNDOMMENS LAND

Naivitet er hemmeligheden bag ved den succes, som fodboldspillet har overalt i verden.

Store børn leger, og store børn kigger på (Pele) At være naiv betegnes bl.a. som at være barnlig, troskyldig og uerfaren, og så er der ikke langt til at tænke: at uden vi bliver som børn på ny, kommer vi ikke ind i Guds rige. Måske er det netop det, vi gerne vil, vi, der fascineres og fanges ind af spillet med den runde kugle, vi, der lever med syndefaldet som en realitet?

Som dreng levede og åndede jeg for at spille fodbold. Alene eller sammen med kammeraterne blev der spillet på marken eller i gården til måls efter den røde brandhane. Spillet og legen gik os drenge i blodet. Nok spillede vi for at vinde, men samtidig var spillet et mål i sig selv. Vi vidste det ikke dengang, men vi var i Paradis, vi befandt os midt i det evige nu af nærvær. Så kom vi i klub og blev tidligt klar over, at det gav prestige at være blandt de bedste. Refleksionen og bagtanken satte sig igennem, spillet blev et middel, og resten er historie. Denne forråelse af det umiddelbare liv kender vi på det personlige plan, og vi kender det til hudløshed gennem den milliardforretning, som fodboldspillet er blevet til. Legen og det spontane blev sat i system. Disciplin og målrettethed, analyse og systematik er uundværlige tilgange til spillet og kampen, hvis den enkelte spiller, træner og holdet vil udvikle sig. Og helt indiskutabelt er denne form for grundighed nødvendig, om vi vil nå det, der forstås ved topresultater og som det ypperste mål: at deltage i og vinde verdensmesterskabet. Med reference til K.E. Løgstrups afdækning af det, han kalder suveræne livsytringer, er denne proces omkring fodboldspillets udvikling en kommercialisering af livsytringene åbenhed og tillid. For spillet og legen åbenbarer, at der er der en strøm af liv og et ønske om at spille spillet for spillets skyld det er livet selv, der er på spil. Så nok skal vi træne, lægge strategi, tænke os om og være taktiske, men der, hvor noget virkelig sker, er når vi giver slip og lader spillet spille med os.

Fodboldengle

Hans-Jørgen Nielsen skriver i Fodboldenglen om disse forhold: Frankee og jeg har måske lavet noget lignende før, men aldrig indøvet det som noget bestemt i den retning, veksler ikke ét ord, før jeg tager det frispark, ikke engang et sigende blik, alt sker under tilløbet, helt selvfølgerigt, han stiller sig bare, hvor han stiller sig, jeg spiller ham bare, som han skal spilles, når han stillet sig, hvor han pludselig har stillet sig, tanken når ikke engang at blive nogen af os så bevidst, at den på forhånd står ganske klar for os. Det er en fælles viden, i kroppens og øjnenes opfattelse, færdig til at blive til virkelighed, og det før der kan tales om et sprog og et jeg, Detaljen lykkes til fuldkommenhed og længere fremme siges der: det er sket så hurtigt og med en sådan indlysende suverænitæt, som havde vi fået noget forærende, og jeg bliver først i stand til at opdage det, da det er overstået, modtaget. Netop! Når der spilles, er livet på spil, det liv, der skænkes os. Det er derfor, vi bevidst eller ubevidst gribes af spillet og de mange kampe i spillet, både som spiller, træner og tilskuer, for det er her vor længsel er.

Spillets byggestene

Forenklet sagt - og dog samtidig noget meget væsentligt, igen med reference til Løgstrups tale om livsytringerne, beskrives spillets byggestene via tre områder. Det første er grundtemaerne bestående af bl.a. rytme, timing og temposkift. De er om noget forudsætningen for at skabe liv og bevægelse, nerve og intensitet i spillet. Det andet er grundspillet, der kan udfolde sig på forskellig vis, men altid med bolden som centrum. I grundspillet samler de to hold sig om boldholderen i henholdsvis overtal og undertal, det kan f.eks. være fire mod to eller fem mod tre. Grundspillet er spillet i spillet. Det tredje område er grundmønstret. Det kommer tydeligt til udtryk, når spillet bygges op, og bolden føres frem ad banen. Med variationer og en eller flere gentagelser foregår det ved, at der spilles en kort aflevering frem, så lidt tilbage og derefter langt frem, evt. som en diagonalaflevering, hvorefter bolden spilles med fødder, hoved eller andre kropsdele tilbage, for så at afsluttes med skud på mål. Eller inden der afsluttes, sendes den afgørende aflevering i dybden bag om modstanderens forsvar eller ud på fløjen, og på det efterfølgende indlæg eller stikning afsluttes der med eller uden scoring. Sådan bølger spillet frem og tilbage med kampe i kampen, mand mod mand, hvor hvert hold med egne midler og stil og tilgange til at udfolde spillet, forsøger at sætte sig igennem over for modstanderen. Når det er bedst er kampen fyldt af intensitet og nerve, hvor spillet kan løftes op til sublim kunst.

De virkelig store spillere og hold har spillets byggestene i blodet. De har trænet og trænet og arbejdet med bestemte mønstre, men i den skabende proces er de totalt åbne og følger med spillet derhen, hvor ingen på forhånd havde ventet eller kunne forudsige. I dette skabende øjeblik er livet på færde, her opstår der en forløsning, en oplevelse af sammenhæng og mening, der ikke findes ord for. Derfor gives der heller ikke noget (fornuftigt!) svar på journalistens spørgsmål om: Hvordan følte det? eller Hvad tænkte du?. Der, hvor det virkelig går op i en højere enhed, der hverken føler eller tænker vi, der er vi blot til stede. På samme måde, som når livet mennesker i

mellem bliver til i et livgivende nærvær, da er det båret af tillid, åbenhed og barmhjertighed, fordi livet her sætter sig igennem uden bagtanke, uden at ville andet end livet selv. Det skænkes os.

Liv og skabelse

Den samme form for skabelse af liv er også på færde i (anden) kunst. I bogen DET TOMME RUM ² tanker om teater og tiden fortæller Peter Brook i kapitlet Det Hellige Teater om Merce Cunningshams balletselskab, hvis daglige øvelser er bestandige forberedelser på frihedens chok. Om en klassisk danser siger der: Han har trænet sin krop i at adlyde, hans teknik er hans tjener, så i stedet for at være indpakket i at skulle lave bevægelsen kan han lade bevægelsen udfolde sig i intimt samvær med musikkens udfoldelse.

I forbindelse med at danse og improvisere siger der: Altid i bevægelse får intervallerne form, så rytmerne kan erkendes som værende rigtige og proportionerne som sande: alt er spontant, og alligevel hersker der orden. Den skabende proces er som livet selv forbundet med angst, men vil vi med den voksnes erkendelse og indsigt (gen) opleve barndommens land, om det er i kunst, livet eller fodbold, må vi turde bevæge os ud i det uforudsigelige og give os livet og spillet i vold. Hvor vi kan få livsmodet fra, siger Grundtvig i salmen; Jeg kender et land, hvor det lyder:

O vidunder-tro,
som slår over dybet den hvælvede bro,
der isgangen trodser i buldrende strand
fra dødningshem til de levendes land!.

Eller med den rumænske dirigent Celibidaches ord: Du har anbragt dig nøgen for Guds åsyn, han slipper dig ikke, så vær tillidsfuld. God kamp.

Ronald Risvig